

for det samlede Lands Landbrugere, tror jeg ikke, at det kunde betegnes som et nationaløkonomisk Lab. Endvidere maa det jo erindres, at ved denne Industri spiller Affaldproduktet eller Affaldet fra Hovedtilvirkningen en ganske overordentlig stor Rolle som Kreaturfoder; og at Resultaterne endnu videre af en god Kreaturfoeding ogsaa paa anden Maade komme til Nytte, ere jo alle Landmænd vel bekendte med. Men jeg ser ikke rettere, end at Sandsynligheden ialtsald er for, at den største Udnyttning, at den fordelagtigste Benyttelse af Affaldproduktet ogsaa maatte være, naar Fabrikationen traadte i nøiere Forbindelse med de Industrier, som have bedst Brug for Affaldet fra Fabrikkerne. Det er vistnok ikke tvivlsomt, at den nuværende Bestatningsmaade, Rarrumsbestatningen, i høit Grad drives fremad henimod en kun og udelukkende Storproduktion, og at den ligeledes medfører, jeg vil sige derigjennem medfører, at denne Produktion mere og mere koncentrerer sig i København og i Byerne og drager sig bort fra de Steder, hvor det for den almindelige Betragtning synes, at det maatte være ganske naturligt, at den ellers kunde trives. Jeg ser mig altsaa ikke istand til at godkjende den Hovedbetragtning fra det ærede Medlems Side, at det er forbundet med et nationaløkonomisk Lab, at der ikke udvindes det største mulige Kvantum Spirit af det givne Rarrum. Jeg vil ikke godkjende det, og altsaa kan jeg heller ikke betragte det som en Anke mod Produktbestatningen, om man, hvad jo isøvrigt kan være tvivlsomt, derved skulde svække Interessen for at udbringe et bestandig større og større Kvantum Spirit af den indenlandske Kvantitet. Men dertil kommer endnu, at forsaavidt det meget store eller et meget stort udvundet Spirit-udbytte pr. Tønde Rarrum hidrører fra en Indmækningsmaade, der ikke i og for sig vilde være den fordelagtigste, forekommer det mig, at det end mindre vil kunne siges at være nationaløkonomisk rigtig gennem en Stat at fremdrive eller opmuntre til en Tilvirknings- eller Produktionsmaade, som ellers ikke vilde være den heldigste. I Forbindelse med dette skal jeg tillade mig at gjøre ærede Medlemmer opmærksomme — maaske til Overflod — paa en Afvigelse i det foreliggende Lovforslag fra, hvad der tidligere har foreligget for Rigsdagen i saa Henseende, og det er, at der i § 4 kun er angivet som pligtige til at underkaste sig strax Produktbestatningen ny anlagte Brænderier og væsentlig forandrede Brænderier og derimod ikke, saaledes som i tidligere Lovforslag, Brænderier, der ville benytte et andet Raastof end Korn og Kartofler. Grunden til, at denne Bestemmelse er udeladt i Lovforslaget, er den, at man ikke mere, saaledes som i 1871—72, antager, at der vil kunne udvindes et større Kvantum Spirit af Sukkeraffald end af Kornindmækning. Hensynet til Sukkeraffaldet var Grunden, hvorfor man i 1871—72 tog dette udtrykkelige Forbehold,

for fordi man forudsatte, at Affaldet fra Sukkerfabrikerne kunde benyttes til Sprittilvirkning, saaledes at man af det samme Rarrum udvandt endnu mere Spirit, end det er lykkedes at udvinde af Mais, men denne Formening har man ikke mere; tværtimod mener man, at dette Affald maa forholdsvis tyndt indmæskes for at udvinde Spirit.

Det andet Hensyn, som det forekommer mig maa tages ved Bedømmelsen af de to Systemer, er jo det, hvilket af dem der frembyder størst Fordel i fiskal Henseende. Der kan jeg nu ikke se rettere, end at Produktbestatningen absolut har Fortrin fremfor Rarrumsbestatningen. Vi have jo nu en lang Erfaring for, i hvilken Grad de Forudsætninger, man gik ud fra ved Fastsettelsen af Rarrumsafgiften, have været urigtige, og i hvilken Grad Statskassen har tabt Beløb igjennem Rarrumsbestatningen derved, at Produktionen ved forbedret Methode og Forandring af Raastofferne har, naturligvis paa lovlig Maade, faktisk undraget sig en meget betydelig Del af den Skat, man mente, der skulde lægges paa Varen. Dersom man vilde opgøre, hvor stort et Beløb der i saa Henseende er tabt ved, at man ikke i 1871—72 blev enig om en Produktbestatning paa Basis af de, jeg tror 12 Øre eller 6 Skilling, som dengang var paa Bane — dersom man vilde gjøre en Overregning over, hvormange Millioner der ere tabte blot i disse Aar fra 1871—72 og til nu ved, at man har holdt fast ved den gamle Rarrumsbestatning istedetfor at gaa ind paa Produktbestatningen, saa tror jeg, at Tallet vilde blive meget overrassende for det ærede Thing (Krieger: Ikke overrassende!). Ja, det vil ialtsald blive meget stort. Dette maa ikke paa nogen Maade forstaaes som nogen Behreidelse mod de Medlemmer af dette Thing, som ogsaa vare Medlemmer i 1871—72, thi jeg var selv dengang som Medlem af dette Thing en Modstander af Produktbestatningen. Jeg havde ikke Leilighed til at vise min Tro i Gjærningen, da jeg ikke var Medlem af Udvalget og altsaa ikke havde særlig Anledning til at udtale mig derom, men jeg var ganske vist af Flertallets Mening ved Afstemningen (Krieger: Det var en kostbar Afstemning!), at man ikke havde tilstrækkelig Sikkerhed for Basis. ialtsald for Hovedforudsætningen for at gaa over til Produktbestatningen, nemlig at Spiritmaaleren var paalidelig. Jeg tror, at for den langt overveiende Del af Thingets Medlemmer var den samme Tvivl afgjørende, og aldeles ikke nogen særlig Forkjærlighed for Rarrumsystemet i Modsetning til Produktbestatningsystemet. Det har viist sig i Løbet af Aarene fra 1864 og til nu, at man har faaet en jævnt aftagende Indtægt af Brændevin paa Grund af Rarrumsbestatningen, skjøndt der med Rette kunde have tilkommet Statskassen en ret betydelig forøget Indtægt paa Grund af Befolkningens Stigen, selvølgelig ikke fordi jeg ønskede, at man pr.